



GÖTEBORGS
UNIVERSITET

STATSVETENSKAPLIGA INSTITUTIONEN

RÄDDAR EN PROFESSIONELL FÖRVALTNING LIV?

Effekterna av förvaltningens organisation under coronapandemin

Albin Oskarsson

Examensarbete:	15 hp
Program:	Statsvetarprogrammet
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	VT 2021
Handledare:	Carl Dahlström
Antal ord:	11 812

Abstract

Coronapandemin prövar hur förvaltningar klarar av att hantera en krissituation. Eftersom tidigare forskning är enig om att professionella förvaltningar är effektivare än politiserade under normala omständigheter, är det rimligt att vi intuitivt drar slutsatsen att det påståendet även ska gälla under krissituationer. Det finns däremot både empiriska och teoretiska tecken som tyder på motsatsen, det vill säga att professionella förvaltningar inte hanterat coronapandemin effektivt. Den här uppsatsens syfte är därmed att undersöka om professionella förvaltningar i tider av kris är effektivare än politiserade förvaltningar. Detta kommer göras genom en tvärsnittsstudie mellan länders grad av professionalism och länders totala antal döda per 10 000 invånare i covid-19. Vidare kommer även graden av professionalism ställas mot antalet döda i första, andra och tredje vågen av covid-19. Undersökningens huvudsakliga dataunderlag är QoG Expert Survey III (2020) och data från John Hopkins Universitetssjukhus (2021). För att testa undersökningens resultatets tillförlitlighet, kommer även undersökningen genomföras med data från QoG Expert Survey II (2015). Resultaten från föreliggande undersökning visar att det kvarstår en osäkerhet kring vilka förvaltningar som har hanterat pandemin effektivt, då de flesta av resultaten saknar statistisk signifikans. Det finns dock undantag, då vissa analyser uppvisar signifikans. Dessa analyser indikerar på att förvaltningar med en högre grad av professionalism har hanterat pandemin effektivare. Den här uppsatsen implicerar därmed att vidare undersökningar krävs för att reda ut frågan om vilka förvaltningar som de facto är effektivast i tider av kris.

Nyckelord: Högre grad av professionalism, politisering, Covid-19, krissituationer

Innehållsförteckning

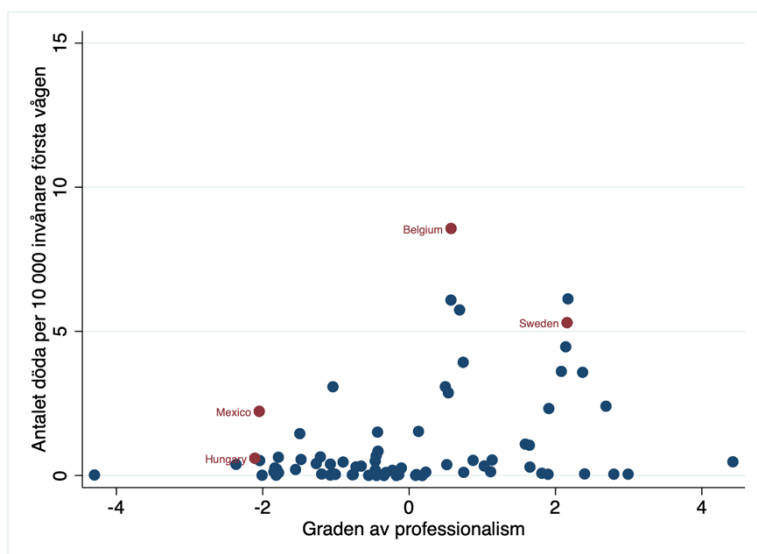
1. Inledning	4
2. Syfte och frågeställning	7
3. Tidigare forskning och teori	8
3.1 Vad är professionalism och politisering?	8
3.2 Effekterna av förvaltningens organisation	9
3.2.1 Högre grad av professionalism	9
3.2.3 Politisering.....	11
4. Metod och material	14
4.1 Forskningsdesign	14
4.2 Data och variabler	16
4.2.1 Operationalisering av oberoende och beroende variabler	16
4.2.2 Operationalisering av kontrollvariabler	19
5. Resultat och analys	21
5.1 Bivariata sambandsanalyser	21
5.2 Regressionsanalyser	25
5.3 Roubustness	31
6. Diskussion och slutsatser	34
7. Referenser	37
8. Appendix	41

1. Inledning

Woodrow Wilson (1887) var en av de första som argumenterade för att förvaltningar fristående från politiken, där tjänstemän rekryteras på basis av merit är effektiva och välfungerande förvaltningar. Sedan dess har forskningsfältet utvecklats och tidigare forskning är överens om att förvaltningar med en högre grad av professionalism är effektivare, har en bättre kapacitet och har bättre arbetsförhållanden jämfört med politiserade förvaltningar (Lewis 2007; Cooper 2018, Lowande 2018). Fördelarna med en högre grad av professionalism i förvaltningen är tydliga, men coronapandemin som skördat många offer har ställt förvaltningars kapacitet och effektivitet på prov. På en väldigt kort tid tvingades länder i början på 2020 hantera en krissituation de inte hade någon kunskap om. De tvingades att implementera åtgärder de inte visste skulle ha någon effekt på spridningen av covid-19. Coronapandemin prövar förvaltningarna och deras förmåga att snabbt prioritera och hantera en krissituation. Med tidigare forskning som bakgrund förväntar vi oss att förvaltningar med en hög grad av professionalism tillhör de förvaltningar som hanterat coronapandemin på ett effektivt sätt. Men är det verkligen så?

Vad händer under krissituationer, och i huvudsak nu under coronapandemin? Pandemin har visat att det finns tecken som tyder på att de professionella förvaltningarna inte är så effektiva som vi förväntat oss. Ser vi till Sverige och Belgien som är två länder med en hög grad av professionalism och jämför de med México och Ungern som är två länders vars förvaltningar

är politiserade, ser vi att Sverige och Belgien under pandemins början hade betydligt fler döda än vad México och Ungern hade (John Hopkins Universitetssjukhus 2021). Det indikerar på att effektiviteten i de professionella förvaltningarna i tider av kris kan ifrågasättas.



Figur 1: Spridningsdiagram över antalet döda i första vågen och länders grad av professionalism. Data från QoG Expert Survey 2020 och John Hopkins Universitetssjukhus 2021

Tidigare forskning har studerat effekterna av förvaltningens organisation under normala omständigheter, alltså under tider då ett samhälle inte genomlider en krissituation som exempelvis coronapandemin. Slutsatserna som tidigare forskning dragit är att politiserade förvaltningar inte besitter lika mycket kompetens kopplad till förvaltningsområdet (Lewis 2007) och att förvaltningar med en högre grad av professionalism gör att tjänstemännen blir mer neutrala och objektiva i sin responsivitet gentemot politiker (Lowande 2018) samt att de vågar stå upp mot sina överordnade när man anser att de har fel (Cooper 2018). Däremot besitter de politiserade förvaltningarna en flexibilitet och handlingskraft genom möjligheten att avsätta och tillsätta tjänstemän, som skiljer sig från de professionella förvaltningarna. Politiserade förvaltningars flexibilitet och handlingskraft kan ha betydelse för hur ett land hanterar en krissituation och eventuellt förklara varför länder som Ungern och México klarade sig relativt bra i början av krisen.

I tider av kris är det viktigt att delegeringsproblematiken åtgärdas och politisk tillsättning av tjänstemän är ett kraftfullt verktyg för att åtgärda dessa problem (Dahlström m.fl 2018, s 137). Politiserade förvaltningar har goda möjligheter att förhindra problem i delegerings kedjan mellan politiker och tjänstemän, vilka kan bidra med otydlighet och bristfällig implementering. McCubbins m.fl (1987) lyfter även en risk med förvaltningar som har en högre grad av professionalism som är att förvaltningar med en hög grad av handlingsfrihet kan få ett informationsövertag över politikerna, vilket kan leda till att utfallen av förvaltningens implementering skiljer sig från politikernas önskade utfall.

Tendenserna som nämnts i den här inledningen tyder på att politiserade förvaltningar, teoretiskt och empiriskt har egenskaper som i tider av kris kan vara fördelaktiga. Eftersom slutsatserna om effektiviteten i de professionella förvaltningarna baseras på data inhämtat under omständigheter som skiljer sig från omständigheterna i en krissituation, vet vi inget om hur effektiva förvaltningar med en högre grad av professionalism de facto är i krissituationer. Syftet med den här uppsatsen är därför att se om slutsatserna kring effektiviteten hos förvaltningar med en högre grad av professionalism även gäller i tider av kris. Den här uppsatsen syftar därför att besvara frågan: ”Hur har förvaltningar med en högre grad av professionalism hanterat coronapandemin, sett till antal döda?” Frågan kan ge klartecken över hur effektivt de professionella förvaltningarna hanterat pandemin. Uppsatsen har också en andra frågeställning som är ”Hur har förvaltningar med en lägre grad av professionalism hanterat coronapandemin,

sett till antal döda?”. Detta för att få ett svar om de politiserade förvaltningarna verkligen är effektivare än de professionella.

För att besvara uppsatsens frågor kommer världens länder jämföras med varandra, där länders grad av professionalism ställs mot ländernas antal döda i covid-19. Genom en kvantitativ undersökning med data från Quality of Government institutet (2015, 2020) och John Hopkins universitetssjukhus (2021) bidrar den här uppsatsen med att ge en ökad förståelse över effekterna av förvaltningens organisation i tider av kris, närmare bestämt effekterna av en förvaltning med en högre grad av professionalism.

Uppsatsen är uppbyggd som följer: Inledningen som redovisats presenterar uppsatsens forskningslucka. I del två kommer syftet och uppsatsens frågeställningar presenteras närmare. Vidare i del 3 kommer tidigare forskning att presenteras. I del fyra kommer forskningsdesign, metod och data att redovisas. I del fem presenteras undersökningsresultatet. Avslutningsvis i del sex förs en diskussion om resultatet och slutsatserna presenteras.

2. Syfte och frågeställning

Syftet med den här uppsatsen är att undersöka om tidigare forsknings slutsatser om effektiviteten hos förvaltningar med hög grad av professionalism även håller i tider av kris. Vad som är centralt för den här uppsatsen är att tidigare forskning endast har studerat effekterna av förvaltningens organisation under normala omständigheter, det vill säga när ett land inte hanterar en samhällskris som till exempel coronapandemin. Det gör att vi idag inte vet hur effektiva förvaltningar med en hög grad av professionalism är och om dess effektivitet endast är villkorad till vissa omständigheter. För att få ett svar på det är det rimligt att undersöka det vidare. Utöver det finns det en global trend av ökad politisering, då antalet politiskt tillsatta tjänstemän ökar bland världens länder (Dahlström 2009; Lewis 2011). Därför är det av relevans att studera effekterna av förvaltningens organisationer även under krissituationer. Med det som beskrivits ovan, samt tidigare forskning som bakgrund har den här uppsatsen följande frågeställningar:

Frågeställning 1:

Hur har förvaltningar med en högre grad av professionalism hanterat coronapandemin, sett till antal döda?

Frågeställning 2:

Hur har förvaltningar med en lägre grad av professionalism hanterat coronapandemin, sett till antal döda?

3. Tidigare forskning och teori

3.1 Vad är professionalism och politisering?

En förvaltning kan genomsyras av antingen *en högre grad av professionalism* eller *politisering*. Men viktigt att ha i åtanke är att en förvaltning inte enbart är en professionell, respektive en politiserad förvaltning. Näst intill alla förvaltningar har någon grad av politisering (Peters & Pierre 2004 s.17). Det är snarare att förvaltningar är mer eller mindre professionella, respektive politiserade. En viktig beståndsdel i de professionella förvaltningarna är meritokrati. En högre grad av professionalism indikerar att förvaltningen har en högre grad av meritokrati, medan en lägre nivå av professionalism indikerar en högre grad av politisering (Nistotskaya m.fl 2020a).

För att klargöra vad professionalism är kan vi vända oss till Max Weber. Weber (1922) argumenterade tidigt att förvaltningen bör vara fristående från politiken och att förvaltningen ska styras på basis av expertis. En förvaltning med hög grad av professionalism är synonymt med den så kallade "Weberianska byråkratin" vilket är en förvaltning som regleras genom lagar och regler och där tjänstemännen har reglerade ansvarsområden. Centralt i weberiansk byråkrati är att det finns en tydlig hierarkisk ordning för beslutfattande i förvaltningen. Men än viktigare är att en tjänst inom förvaltningen är en heltidssysselsättning, att den är skild från ens privata liv och att tjänstemännen är utbildade inom ett specialiserat fält (Weber 1922, s 956-963).

Andra viktiga delar som präglar en professionell förvaltning är att den är förutsägbar, att tjänstemän har möjlighet att avancera internt i förvaltningen och att tjänstemännen i förvaltningen ska tillsättas på basis av sina meriter. När tjänstemän tillsätts genom examinationer, förtjänst och skicklighet får förvaltningen en ökad kunskap och ett effektivare arbetssätt (Weber 1922, s 960-961; Wilson 1987).

Politisering skiljer sig från en högre grad av professionalism på så sätt att i politiserade förvaltningar finns det ingen strävan att göra förvaltningen fristående från politiken. Det primära syftet med politisering är att kontrollera och säkerställa att förvaltningen implementerar politiskt fattade beslut. Det finns andra skäl, utöver kontroll till att politisera förvaltningen. Men i den här uppsatsen kommer jag att utgå från Peters och Pierre (2004) definition av politisering, vilket är incitamenten till att kontrollera förvaltningen. Definitionen av politisering är "*the substitution of political criteria for merit-based criteria in the selection, retention, promotion, rewards*

and disciplining of members of the public service” (Peters & Pierre 2004, s.17). Möjligheten att tillsätta, avskeda, befordra etc. tjänstemän är ett kraftfullt verktyg den politiska makten har för att kontrollera förvaltningen (Peters & Pierre 2004, s 17-20; Lewis 2011). I förvaltningar med en hög grad av politisering är tjänstemännens meriter inte det som är avgörande för om hen ska få en anställning i förvaltningen. Det som främst avgör tillsättningarna är likhetsprincipen eller ”the ally principle” som den även kallas, vilket är att politiker tillsätter tjänstemän baserat på huruvida de är lojala och/eller delar preferenser som politikerna har (Brendor m.fl 2001).

Vad som är central för den här uppsatsen är professionell, respektive politisk rekrytering till förvaltningen, om tjänstemän har möjlighet att avancera internt i förvaltningen samt politikernas möjligheter att tillsätta och avskeda tjänstemän då de är indikatorer över graden av professionalism i förvaltningen (Nistotskaya m.fl 2020a), samt att de kan ha en betydelse för hur förvaltningar hanterar en krissituation. Vidare i nästa sektion kommer effekterna av förvaltningens organisation att diskuteras.

3.2 Effekterna av förvaltningens organisation

3.2.1 Högre grad av professionalism

Litteraturen inom förvaltningspolitik är enig om att förvaltningar med en högre grad av professionalism har välfungerande institutioner och att de är bättre sett till effektivitet, kapacitet och arbetsförhållanden jämfört med politiserade förvaltningar (Lewis 2007; 2011; Cooper 2018; Lowande 2018). Förvaltningar med en professionell rekrytering bidrar till att tjänstemännen blir mer objektiva i sin respons gentemot politiker. Tjänstemän som är tillsatta via politiska kontakter och nätverk tenderar att vara mer responsiva till politiker som delar samma politiska preferenser (Lowande 2018). Tjänstemän som är tillsatta på professionella grunder vågar i en större utsträckning även stå upp mot sina överordnade när tjänstemännen anser att de har fel (Cooper 2018). Mekanismerna bakom det är att när tjänstemännen blir rekryterade genom examinationer och sina meriter, framför politisk tillsättning är att tjänstemännen blir fristående från politiken och är inte lika bekymrade att bli av med jobbet när en ny regering tillträder (Lewis 2011; Oliveros & Schuster 2017).

När en ny regering i politiserade länder tillträder sker en så kallad turnover i förvaltningen. Turnovers är definitionen för när personal i förvaltningen och politiska departement byts ut efter att en ny regering tillträder (Dahlström & Holmgren 2017). I förvaltningar med en högre

grad av professionalism sker inte turnovers i lika stor omfattning som de gör i de politiserade förvaltningarna. Tjänstemännen får därmed en längre erfarenhet, specificerad kunskap kopplad till förvaltningsområdet och de inte behöver oroa sig för att bli av med sin anställning när en ny regering tillträder. Med mindre risk för turnovers främjas effektivitet, kapacitet och förvaltningens arbetsförhållanden (Lewis 2007).

Förvaltningar med en högre grad av professionalism besitter mer kompetens än de politiserade förvaltningarna. Under krissituationer, framförallt under en folkhälsokris som coronapandemin kan de professionella förvaltningarna ha ett övertag. Hanteringen av en kris av den här karaktären underlättas när förvaltningen består av sakkunniga tjänstemän framför ”generella” tjänstemän, vilket är tjänstemän som har en bredare erfarenhet som inte är kopplad till ett specifikt förvaltningsområde. Politiserade förvaltningar innehåller till stor del ”generella” tjänstemän (Lewis 2007). Med tidigare forskning som bakgrund kan vi konstatera att det finns en samlad kompetens och erfarenhet i de förvaltningar med en högre grad av professionalism som under krissituationer är bra att nyttja (Lewis 2007; 2011).

Empiriskt visar tidigare forskning att en högre grad av professionalism har positiva effekter på ekonomisk utveckling och bekämpningen av fattigdom (Evans & Rauch 1999; Henderson m.fl 2007). Utifrån Webers (1922) ideal över hur en förvaltning bör struktureras konstruerade Evans och Rauch (1999) ”Weberianess Scale” i syfte för att undersöka om professionell rekrytering, förvaltningens förutsägbarhet och tjänstemännens möjlighet till långa karriärer påverkar staters ekonomiska utveckling. Författarna kommer fram till att de länder som har en hög grad av professionell rekrytering och en tydlig karriärstege inom förvaltningen har en bättre ekonomisk tillväxt än de länder som inte har en ”weberiansk” förvaltning. Med inspiration från Evans och Rauch (1999) undersökte Henderson m.fl (2007) om ”Weberianess Scale” även kunde visa om förvaltningar med högre grad av professionalism är effektivare för att minska fattigdom, vilket Henderson m.fl (2007) bekräftar.

En högre grad av professionalism har även visats vara effektiv för att minska korruption. Det är framför allt professionell rekrytering som tidigare forskning visat är mest effektiv för att minska korruption (Dahlström m.fl 2012; Meyer-Sahling & Mikkelsen 2016; Charron m.fl 2016). Charron m.fl (2016) argumenterar för att i länder där tjänstemännens karriärer inte avgörs av politiker är nivån av korruption lägre än i stater där tjänstemännen är beroende av

politikerna. Dahlström m.fl (2012) visar att andra professionella egenskaper, så som en stabil karriär och tjänstemäns löner inte har en lika stark effekt på minskningen av korruption som rekryteringen har. Samtidigt argumenterar Dahlström m.fl (2012) att professionell rekrytering gör att politiker och tjänstemän kontrollerar varandra, då politikerna har ett ansvar gentemot sina väljare och tjänstemännen har ett ansvar till deras överordnade och den organisation de arbetar inom. När dessa två ansvarskedjor kolliderar skapas det ett gemensamt intresse att avstå från korruption och förvaltningen och politikerna kontrollerar varandra.

En högre grad av professionalism har tydliga positiva effekter på flera områden och det interna arbetet inom förvaltningen. Med tidigare forskning som bakgrund förväntar vi oss därmed att länder med en högre grad av professionalism har hanterat coronapandemin bättre än politiserade förvaltningar, eftersom de under normala omständigheter är effektivare, har en bättre kapacitet och rätt förutsättningar för att hantera en krissituation. Därmed är en av uppsatsens hypoteser följande:

Hypotes 1:

Förvaltningar med högre grad av professionalism har en negativ korrelation med antalet döda i covid-19.

3.2.3 Politisering

Trots att tidigare forskning är enig om fördelarna med professionalism finns det vissa egenskaper inom politiserade förvaltningar som är fördelaktiga. Politiker är i alla system tvungna att delegera en del av sin makt till förvaltningen, vars huvudsakliga syfte är att implementera politikernas beslut. Som nämntes i inledningen kan det uppstå problem i delegeringskedjan. I relationen mellan politiker och förvaltningen har förvaltningen alltid ett övertag, då förvaltningen är den part som besitter all information och kunskap. Det ökar risken för att förvaltningen agerar i sina egna intressen och inte politikernas (Lupia 2003, s 41-43). Förvaltningar som har en högre grad av professionalism och en hög grad av handlingsfrihet kan få ett informationsövertag över politikerna. Informationsövertaget kan resultera i att förvaltningens implementering av politiska beslut kan skilja sig från politikernas önskade utfall, då förvaltningar med ett informationsövertag kan utnyttja det till sin egna fördel (McCubbins

m.fl 1987). Därmed finns det incitament hos politikerna att politisera förvaltningen, då det ökar den politiska styrningen (Dahlström m.fl 2018, s 136; Lewis 2008, s 72).

Politiserade förvaltningar har goda möjligheter att minska förvaltningens informationsövertag genom politisk tillsättning av tjänstemän och likhetsprincipen (Lewis 2008, s 6). Det gör att politikerna får inflytande och kan kontrollera förvaltningen, då likhetsprincipen är ett verktyg som minimerar risken att förvaltningen agerar i sina egna intressen och inte politikernas (Brendor m.fl 2001; Dahlström m.fl 2018, s 133-135; Lewis 2011). Det måste dock nämnas att tillsättningen av tjänstemän enligt likhetsprincipen kan ha negativa effekter på förvaltningens effektivitet, expertis och kapacitet, då politikerna bland annat kan tillsätta personer som saknar de rätta erfarenheterna och att politikerna själva kan agera felaktigt vilket påverkar förvaltningen och dess effektivitet och kapacitet. (Lewis 2011; Dahlström & Holmgren 2017; Miller & Whitford 2016).

När politiker väljer att politisera förvaltningen tvingas de göra en avvägning mellan att prioritera kontroll över kompetens (Lewis 2008, s 207–208). Vi vet att förvaltningar med en högre grad av professionalism har mer kompetens än vad politiserade förvaltningar har (Lewis 2007). Värt att nämna är att politisering nödvändigtvis inte betyder att alla politiskt tillsatta tjänstemän inte har någon professionell erfarenhet sen tidigare (Bach m.fl 2018). Tyskland är ett empiriskt exempel på detta. I Tyskland är högt uppsatta tjänstemän inom förvaltningen politiskt tillsatta, men samtidigt har de politiskt tillsatta tjänstemännen ofta en erfarenhet från förvaltningen sedan tidigare (Bach & Veit 2018; Painters & Peters 2010, s 7)

Men under krissituationer vilka egenskaper i förvaltningen är viktiga? Är det kompetens eller kontroll eller är de lika viktiga? Förvaltningar som är autonoma har ofta en specialiserad kunskap kopplat till ett visst förvaltningsområde. Gör det att dessa förvaltningar under krissituationer är svårare att samordna och koordinera med andra myndigheter i syfte för en effektiv hantering, då myndigheter har sitt primära fokus på det egna förvaltningsområdet? Politiserade förvaltningar som innehåller tjänstemän som har ”generell” erfarenhet (Lewis 2007) och där politikerna har en högre grad av kontroll kan möjligen ha en starkare samordningskraft, eftersom politikerna har ett större inflytande och tjänstemännen har en bredare erfarenhet.

Politikernas möjlighet att tillsätta och avskeda personal i förvaltningen gör det möjligt för politikerna att avskeda tjänstemän som de anser presterar dåligt, i syfte för att få en förändring i förvaltningens arbete (Peters & Pierre 2004, s 19-20). Den här möjligheten gör att politikerna snabbt kan åtgärda problem som uppstår i förvaltningen, samt att politiker snabbt kan agera för att prioritera särskilda situationer som kräver extra hänsyn. Den här flexibiliteten och möjligheten till snabbt agerande är något som förvaltningar med en hög grad av professionalism ofta inte erhåller. Under krissituationer kan det vara önskvärt för politiker att minska policy osäkerhet och risken för att förvaltningen får ett informationsövertag, i syfte för en effektiv hantering av den aktuella krisen. Om så fallet är, har politiserade förvaltningar under krissituationer ett övertag här jämfört med de professionella förvaltningarna.

Lewis (2007) är en av få som nämner en lokal samhällskris och samtidigt skriver om effekterna av förvaltningens organisation. Lewis (2007) fick inspiration från orkanen Katrina som drabbade den amerikanska södern 2005. Den ansvariga myndigheten för krishantering, Federal Emergency Management Agency (FEMA) fick kritik för att ha sköt krisen dåligt. FEMA hade under den aktuella tiden ett stort antal politiskt tillsatta tjänstemän, vilket kritikerna menade resulterade i en misslyckad hantering av orkanen Katrina. Med det som inspiration undersökte Lewis (2007) vilka effekter politiskt tillsatta tjänstemän hade på amerikanska myndigheters arbete. Lewis (2007) kom till slutsatserna att myndigheter med politiskt tillsatta chefer presterade sämre än myndigheter med chefer som avancerat uppåt inom förvaltningen och därmed att politisering kan minska förvaltningens effektivitet. Men Lewis (2007) drar sina slutsatser, liksom tidigare forskning baserat på data som är inhämtat under normala omständigheter och inte under själva krishantering av orkanen Katrina.

Utöver att Lewis (2007) inte tar hänsyn till den särskilda krissituationen utgår hans studie enbart från USA. Därmed saknas jämförelser med länder som har en högre grad av professionalism än USA. Coronapandemin gör det möjligt att jämföra en större mängd länder och deras grad av professionalism i förvaltningen för att få svar på om effektiviteten i de professionella förvaltningarna även gäller i tider av kris.

Sammantaget visar tidigare forskning att en högre grad av professionalism är mer fördelaktigt än vad politisering är. På grund av de empiriska och teoretiska tendenserna som presenterats finns det dock anledning till att tro att politiserade förvaltningar i tider av kris med sin

flexibilitet och snabbhet eventuellt kan vara mer fördelaktiga än de professionella förvaltningarna. Därför är uppsatsens andra hypotes följande:

Hypotes 2:

Länder med en lägre grad av professionalism har en negativ korrelation med antalet döda i covid-19.

De slutsatser som tidigare forskning dragit om förvaltningar med högre grad av professionalism förtjänar att utsättas för test. Det är intressant att två länder med en hög grad av professionalism som Sverige och Belgien, under pandemins början var två länder som befann sig i toppen bland de länder som hade flest antalet döda i covid-19. Trots det som redovisats ovan kvarstår det en osäkerhet om huruvida förvaltningar med en högre grad av professionalism eller politiserade förvaltningar är effektivare i tider av kris. I nästa del kommer uppsatsens forskningsdesign och data att presenteras.

4. Metod och material

4.1 Forskningsdesign

För att undersöka effektiviteten hos förvaltningar med en högre grad av professionalism och politiserade förvaltningarna under coronapandemin, kommer en kvantitativ tvärsnittsstudie, med länder som analysenheter att genomföras. En kvantitativ studie är fördelaktig på så sett att vi kan uttala oss om samvariation mellan variabler och dra möjliga slutsatser gällande orsakssamband (Esaiasson m.fl 2017, s 359).

Mitt urval av observationer består av 64 stycken länder (se lista 1 i appendix). Med det antalet observationer får vi en bra överblick över hur undersökningens variabler samvarierar med varandra. Att inkludera ett större antal observationer är fördelaktig på så sätt att vi minskar risken för att koncentrera undersökningen till observationer som passar mina hypoteser (Esaiasson m.fl 2017, s 100). Tvärsnittsstudier är däremot problematiska på så sätt att jag inte har någon tidsvariation över datan för min oberoende variabel, graden av professionalism. Därför kommer jag inte kunna uttala mig om kausalitet. Det här är dock ett problem jag delar med tidigare tvärsnittsstudier inom institutionell forskning. En alternativ design hade varit att genomföra experiment eller kvasi-experiment. Kvasi-experiment är en bra design för att fånga

kausaliteten. En mer realistisk alternativ design hade kunnat vara att använda data med tidsvariation över undersökningens variabler. Men tidsvariation över min oberoende variabel är svårt att hitta. Därmed kommer jag genomföra en tvärsnittsstudie.

Uppsatsen huvudsakliga analys är hur graden av professionalism samvarierar med det totala antalet döda per 10 000 invånare i covid-19. Utöver antalet döda i covid-19 finns det andra intressanta faktorer som hade kunnat fungera som beroende variabler. En alternativ beroende variabel hade kunnat vara typen av åtgärder länder implementerar för att förhindra spridningen av covid-19. Under 2020 har länder implementerat olika typer av åtgärder. Vanligt förekommande under 2020 har varit "lockdowns", det vill säga att länder stänger ner skolor, inför reserestriktioner, förbud mot publika samlingar etc. i syfte för att minska den utspridda spridningen av covid-19. Vissa länder har å andra sidan inte implementerat "lockdowns" åtgärder, istället har de implementerat rekommendationer och behållit skolor öppna. Det finns alltså en variation av strikthet i åtgärder länder emellan (Hale m.fl 2020), vilket hade kunnat fungera som en beroende variabel i den här uppsatsen. Striktheten i åtgärderna är däremot en annan fråga och det är svårt att förutsäga vad en professionell förvaltning skulle ha för effekter på striktheten.

Därför väljer jag att använda antalet döda som beroende variabel. Anledningen till det är att jag vill undersöka förvaltningarnas effektivitet under coronapandemin och inte effektiviteten i åtgärderna, samt vilka förvaltningar som implementerat strikta åtgärder. Åtgärderna är "outputs", vilket är de policys förvaltningen implementerar. Antalet döda är en "outcome", det vill säga resultatet av förvaltningens implementerade policys. Eftersom jag är intresserad av effektiviteten hos förvaltningarna är det därför naturligt att använda sig av antalet döda, då de kommer ge en bättre indikation på hur effektiva förvaltningarna varit under coronapandemin.

En annan beroende variabel jag kommer inkludera, som ett komplement till antalet döda är länders överdödlighet under pandemin. Som kommer diskuteras mer nedan så är det svårt att jämföra länders antal döda med varandra. Genom att använda överdödlighet som beroende variabel kommer jämförelser mellan länder underlättas (SCB 2021). Enligt Socialstyrelsen (2021) funkar den totala dödligheten under pandemin bra för att kunna jämföra länder, dock framkommer det att den totala dödligheten tillsammans med överdödligheten kompletterar varandra väl.

Jag är även intresserad av att undersöka hur länders förvaltningar hanterade första, andra och tredje vågen av covid-19. Vågorna är i den här uppsatsen definierat som antalet döda och inte vågor av smittspridning. Anledningen till varför jag väljer att inkludera analyser av de olika vågorna av covid-19 är för att vågorna kan ha olika effekter på hur förvaltningar agerar för att motarbeta spridningen av covid-19. Första vågen av covid-19 var den period då pandemin var mer av en krissituation eftersom situationen var helt ny för förvaltningarna och kunskap saknades. Om vi tror att de politiserade förvaltningarna har en starkare handlingskraft och är mer flexibla än de professionella, kan vi förvänta oss att de politiserade förvaltningarna hanterade den första vågen effektivare. Det med anledning av att de snabbt kan ställa om sin verksamhet och prioritera den aktuella krisen. Under andra och tredje vågen har länder kommit in i rutiner för hur de hanterar pandemin, därmed argumenterar jag för att andra och tredje vågen har en annan effekt på förvaltningarna än vad första vågen hade.

Jag kommer i min huvudsakliga undersökning göra totalt fyra regressionsanalyser. I nästa avsnitt kommer jag presentera vilka datamängder jag kommer att använda, samt vilka variabler som ingår i min analys.

4.2 Data och variabler

4.2.1 Operationalisering av oberoende och beroende variabler

I uppsatsens undersökning kommer jag använda tre dataset, vilka redovisas nedan. Min oberoende variabel, graden av professionalism utgörs av data från QoG Expert Survey III (2020). QoG Expert Survey innehåller data över förvaltningars organisation och byråkratiskt beteende. Det empiriska materialet i datamängden består av svar från mer än 550 förvaltningspolitiska experter runt om i världen, på frågor kopplat till professionell rekrytering, politikernas inflytande i förvaltningen och förvaltningens opartiskhet (Nistotskaya m.fl 2020b). QoG Expert Survey III (2020) skiljer sig från de tidigare variationerna, då datamängden från 2020 innehåller annorlunda formulerade frågor, men som fångar samma underliggande koncept som i de tidigare variationerna. Data som baseras på experters svar kan vara ett problem för min undersöknings reliabilitet (Teorell & Svensson 2007, s 56-59). Nistotskaya m.fl (2020b) lyfter risken med exempelvis att experter kan tolka och översätta deras svar på olika sätt i ordinal skalor. Den problematiken åtgärdas i expert surveyn från 2020 genom att inkludera

Item-Response Theory aggregerad teknik som systematiskt justerar experternas subjektiva bedömningar, in i mätbara skalor.

Graden av professionalism kommer operationaliseras genom QoGs index av professionalism. Det är ett index över hur rekryteringen till förvaltningen sker, om den är via politiska kontakter och nätverk eller om den sker på basis av merit. Indexet fångar även upp ifall politiker har en möjlighet att tillsätta och avsätta högt uppsatta tjänstemän, samt om högt uppsatta tjänstemän rekryteras internt i förvaltningen. Professionalism indexet motsvarar både den weberianska förvaltningen Evans och Rauch (1999) skriver om, samt med vad tidigare forskning argumenterar är en professionell förvaltning (Lewis 2007;2008;2011; Dahlström m.fl 2012; Cooper 2018; Lowande 2019). Indexet motsvarar även vad politisering är i enlighet med Peters och Pierre (2004) definition. Genom att använda mig av QoG Expert survey III (2020) kommer jag därför uppnå god validitet för begreppen politisering och professionalism. Som nämndes i inledningen motsvarar en högre grad av professionalism att förvaltningen genomsyras av meritokrati, medan en lägre grad av professionalism motsvarar att förvaltningen genomsyras av politisering (Nistotskaya m.fl 2020a).

Jag kommer även att genomföra samma analys som beskrivits med data från QoG Expert Survey II (2015). Det är två anledningar till det. Den första är att datamängden från 2015 har ett större antal länder än vad datamängden från 2020 har, i undersökningen med expert surveyn från 2015 har jag 87 observationer (se lista 2 i appendix). Den andra anledningen är att det bör finnas en tidsfördröjning över förändringar av förvaltningarna, då förvaltningar under perioder kan förändras. Därför är det gynnsamt att inkludera datamängden från 2015 för att ta hänsyn till tidsförskjutningen. Sammanfattningsvis kommer det totala antalet döda i covid-19, samt antalet döda under de tre vågorna även att samköras med QoG Expert Survey II (2015). Däremot kommer datamängden från 2020 var mitt huvudsakliga underlag för uppsatsens undersökning, då den är mest aktuell och har en bättre frågeteknik. Datamängden från 2015 kommer vara ett robust-test för undersökningen.

Uppsatsen huvudsakliga beroende variabel är det totala antalet döda i covid-19 och utgörs av data från John Hopkins Universitetssjukhus. Med datan från John Hopkins har jag data över det globala antalet döda från 22/1-2020 till och med 3/4-2021. Det var ett pragmatiskt val till varför det är 3/4 -2021. För att ha möjlighet att analysera datan under den här uppsatsens tidsramar var 3/4-2021 det senaste datumet jag kunde ta. Datan uppdateras varje dag och visar länders

totalt antal döda för var dag som går. Ett problem med en variabel som är det globala antalet döda i covid-19 är att länder registrerar antalet döda på olika sätt. Det försvårar jämförelser länder emellan. John Hopkins använder därför fler än 260 källor för att analysera och sammanfatta data kring covid-19. Unikt med John Hopkins data är att de manuellt kontrollerar datan med nationella myndigheter, därmed är John Hopkins en källa som jag kan uppnå god reliabilitet med (John Hopkins Coronavirus Resource Center 2021).

Datan från John Hopkins Universitetssjukhus innehåller fler än en observation per land, då vissa länder som till exempel Kina och Danmark har tillhörande provinser. QoG Expert survey III (2020) innehåller en observation per land. För att kunna matcha datasetet från John Hopkins med datan från QoG behöver jag summera antalet döda för de länder som har tillhörande provinser i syfte för att alla länder ska ha en observation i datasettet. När jag väl summerat antalet döda i provinserna kommer jag matcha datan från John Hopkins med dataseten från QoG.

I syfte för att inte få missvisande resultat av min undersökning kommer min beroende variabel konstrueras som så att den visar antalet döda per 10 000 invånare. Datan från John Hopkins visar endast det totala antalet döda utan hänsyn till länders befolkningsmängd. För att göra undersökningen rättvis är det därför väsentligt att göra mindre och större länder jämförbara med varandra.

Utöver det totala antalet döda har min undersökning ytterligare tre beroende variabler. Som nämntes innan kommer jag även se hur graden av professionalism samvarierar med antalet döda i första, andra och tredje vågen. Det är däremot svårt att avgöra tidsmässigt för när första, andra och tredje vågen skedde. Stora delar av Europa med länder som Italien, Frankrike och Storbritannien befann sig i första vågen under mars. Samma delar av Europa fick en minskning av antalet döda under maj, vilket indikerar att första vågen avtog. Men under samma period när delar av Europa såg en minskning av antalet döda, fick Ryssland sin första våg av dödsfall. Det framkommer även att vissa länder, som exempelvis USA och Brasilien hade en mer långtgående första våg och samtidigt hade en andra våg i lokala delar av landet (Diaz & Vergara 2020). I litteraturen framkommer det även att första vågen för andra länder började i mitten på februari (Kantis m.fl 2020).

Eftersom länder befann sig i första vågen vid olika tillfällen är det därför omöjligt för den här uppsatsens undersökning att sätta ett precist datum för när första vågen skedde globalt. Därmed kommer jag i den här uppsatsen utgå från att första vågen av covid-19 var mellan 22/1-2020 till och med 30/6-2020. Med den indelningen kommer jag fånga upp när länderna hamnade, var mitt i och när första vågen avtog. Därmed kommer den andra halvan av 2020, det vill säga 1/7-2020 till och med 31/12-2020 definieras som andra vågen då mönstret är likt det som vid den första vågen. Med den här logiken kommer därför tredje vågen att vara från 1/1-2021 till och med 3/4-2021.

Antalet döda i de tre vågorna kommer operationaliseras som följer: Datan från John Hopkins visar det totala antalet döda per dag mellan 22/1-2020 och 3/4-2021. Jag räknar därmed ut antalet döda under första vågen, som skedde 22/1-30/6-2020. För andra vågen räknar jag ut antalet döda under perioden 1/7-31/12-2020. Den tredje vågen kommer därför bestå av antalet döda under perioden 1/1-2021-3/4-2021. Värt att poängtera är att min tredjevågs variabel skiljer sig från de övriga två vågorna. Den tredje vågen har i min undersökning en kortare tidsperiod på fyra månader, jämfört med första och andra vågen som båda var sex månader.

Överdödlighet som är en komplimenterande beroende variabel kommer operationaliseras genom data från Oxforduniversitetet (2021). Jag kommer i analysen använda deras "P-scores" vilken räknar ut överdödligheten som den procentuella skillnaden mellan antalet dödsfall 2020-2021 och det genomsnittliga antalet dödsfall under samma period under 2015-2019 (Roser m.fl 2020). Datan från Oxford innehåller fler än en observation per land. För att sammanfatta värdet för överdödligheten för varje land kommer jag att använda medelvärdet för varje lands överdödlighet. Eftersom överdödligheten kommer fungera som ett komplement till min huvudsakliga beroende variabel, vilken är det totala antalet döda kommer jag enbart göra en analys för överdödligheten för alla åldrar. Jag hade kunnat göra analyser för olika åldersgrupper. Men eftersom uppsatsens tidsramar är begränsade kommer jag enbart genomföra analys för överdödligheten av alla åldrar.

4.2.2 Operationalisering av kontrollvariabler

I min undersökning kommer jag inkludera tre kontrollvariabler vilka är: ojämlikhet, BNP per capita och andel befolkning över 65 år. Kontrollvariablerna kommer från QoG Basic dataset

(2021). QoG Basic dataset består av flera variabler som är kopplat till kvaliteten på länders styrning. I datasetet finns det variabler från bland annat världsbanken, vilka den här uppsatsens tre kontrollvariabler härstammar från.

Ojämlighet är viktigt att inkludera i analysen för hur graden av professionalism korrelerar med antalet döda i covid-19. Ojämlighet kan ha en positiv korrelation med antalet döda i covid-19, då mer ojämnt ett land är desto fler döda kan landet ha. Däremot är korrelationen med graden av professionalism inte lika tydlig. Men jag väljer att inkludera ojämlikhet som en kontrollvariabel, då den kan ha en effekt på sambandet mellan antalet döda i covid-19 och graden av professionalism. Data för ojämlikhet kommer hämtas från världsbankens Gini index.

Jag kommer även inkludera en kontroll för länders BNP per capita. BNP per capita kan korrelera både med den oberoende och beroende variabeln. BNP per capita kan dels påverka graden av professionalism på så sätt att rikare länder har större möjligheter att investera i förvaltningen, vilket kan öka dess kapacitet. BNP per capita kan också påverka antalet döda i covid-19, då rikare länder har större möjligheter att investera i sjukvård och landets krisberedskap. Tillsammans med ojämlikhet kommer BNP per capita ge oss en indikation på vilken betydelse ekonomisk utveckling har på hanteringen av covid-19.

Ytligare en kontrollvariabel som ska inkluderas är länders andel befolkning över 65 år. Den är särskilt betydelsefull för undersökningen. Trots att andel befolkning över 65 år inte har någon kausal påverkan på graden av professionalism samvarierar den starkt med antalet döda i covid-19, därför väljer jag att inkludera den som en kontrollvariabel. Personer över 65 år är den grupp av befolkningen som är särskilt utsatta och löper störst risk att dö i sviterna av covid-19. Därför är det naturligt att i undersökningen kontrollera för länders andel befolkning över 65 år, då länder som har en större andel befolkning över 65 år förväntas ha fler döda. Eftersom länder i Europa och Nordamerika har en större andel befolkning över 65 år jämfört med exempelvis Afrika kan vi förvänta oss att de förstnämnda regionerna har ett större antal döda.

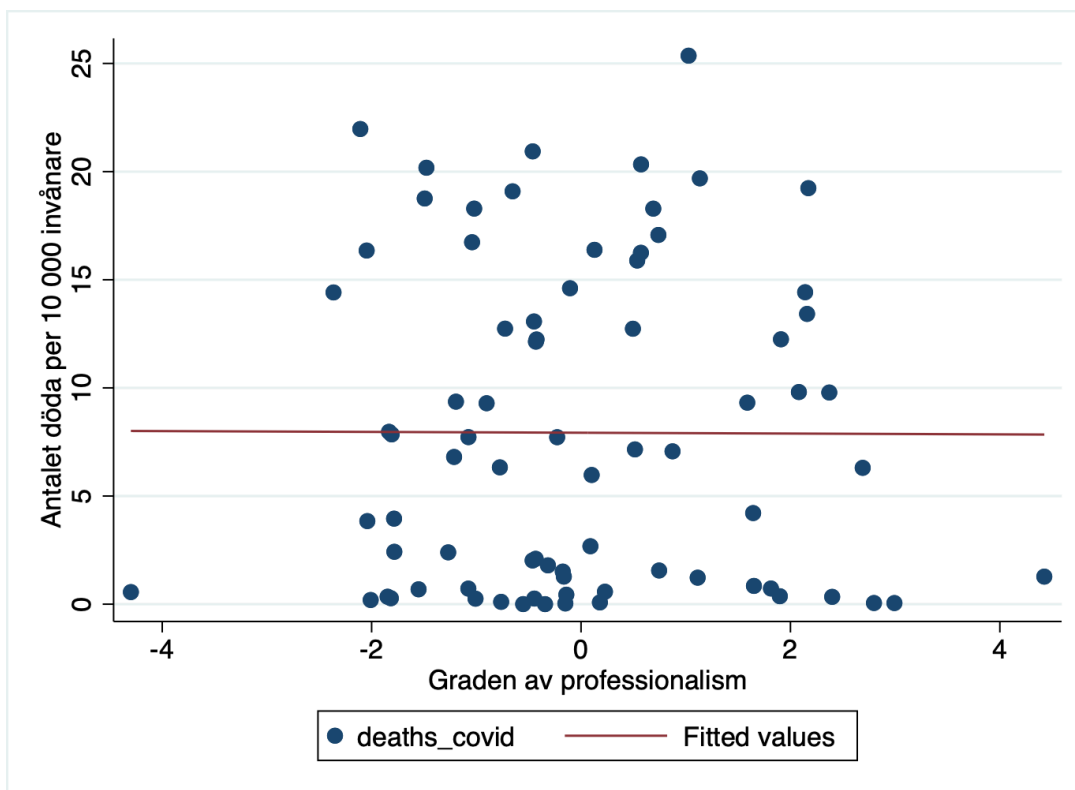
Avslutningsvis kommer ojämlikhet, BNP per capita och andel befolkning över 65 år utsätta sambandet mellan graden av professionalism och det totala antalet döda i covid-19 för en tuff prövning och eventuellt utesluta ett spuriöst samband.

5. Resultat och analys

I det här avsnittet kommer undersökningens resultat att presenteras närmare. Inledningsvis redovisas spridningsdiagram över det bivariata sambandet mellan graden av professionalism och det totala antalet döda i covid-19, samt antalet döda i de tre vågorna. Därefter kommer en multipel regressionsanalys över graden av professionalism och antalet döda presenteras. Vidare redovisas resultatet av analyserna över antalet döda i de tre vågorna.

5.1 Bivariata sambandsanalyser

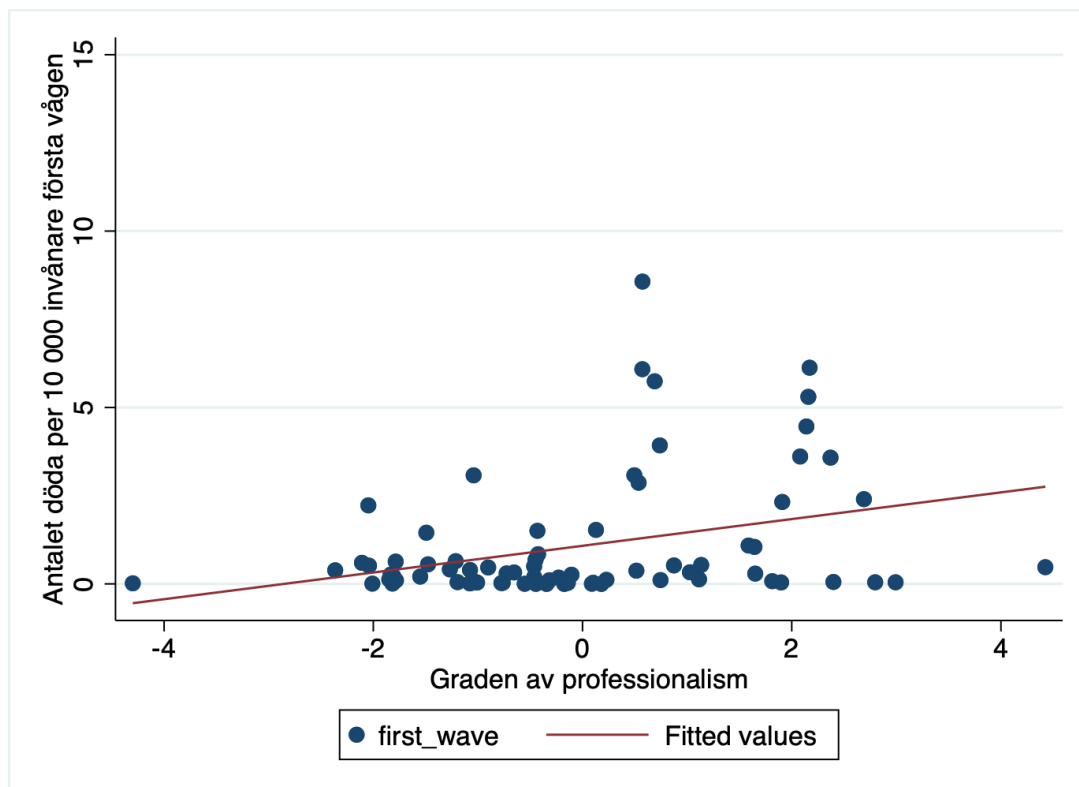
Figur 2 illustrerar det bivariata sambandet mellan graden av professionalism och antalet döda i covid-19 mellan 22/1-2020 och 3/4-2021. Spridningsdiagrammet visar en relativt rak linje, vilket indikerar på ett nollresultat.



Figur 2: Spridningsdiagram över graden av professionalism och det totala antalet döda i covid-19. Data från QoG Expert survey 2020 och John Hopkins Universitetssjukhus 2021.

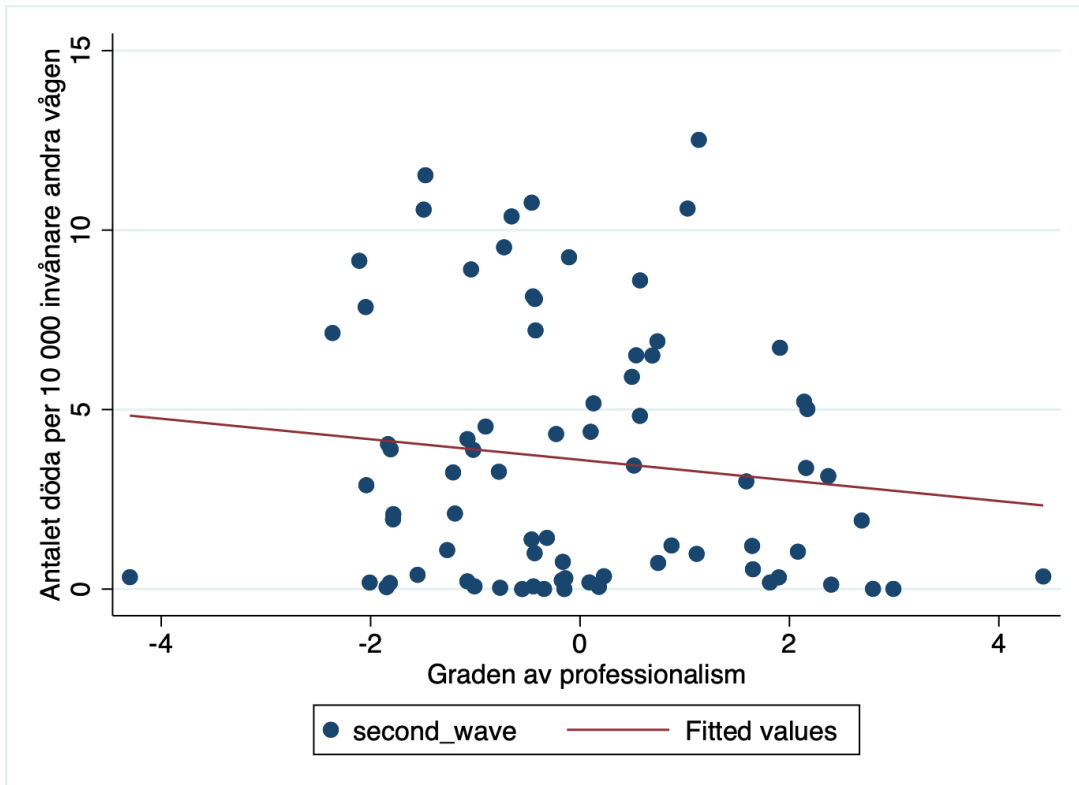
Det bivariata sambandet mellan graden av professionalism och det totala antalet döda i covid-19 i figur 2 illustrerar att varken de professionella eller politiserade förvaltningarna har hanterat pandemin effektivt sett till antalet döda per 10 000 invånare. Resultatet går därmed inte i linje med någon av uppsatsens hypoteser.

Figur 3 illustrerar sambandet mellan graden av professionalism och antalet döda i första vågen. Tillskillnad från figur 2 visar figur 3 ett positivt linjärt samband, vilket betyder att under första vågen var de politiserade förvaltningarna effektivare sett till antalet döda per 10 000 invånare, än vad förvaltningar med en högre grad av professionalism var. Det går i linje med hypotes 2.

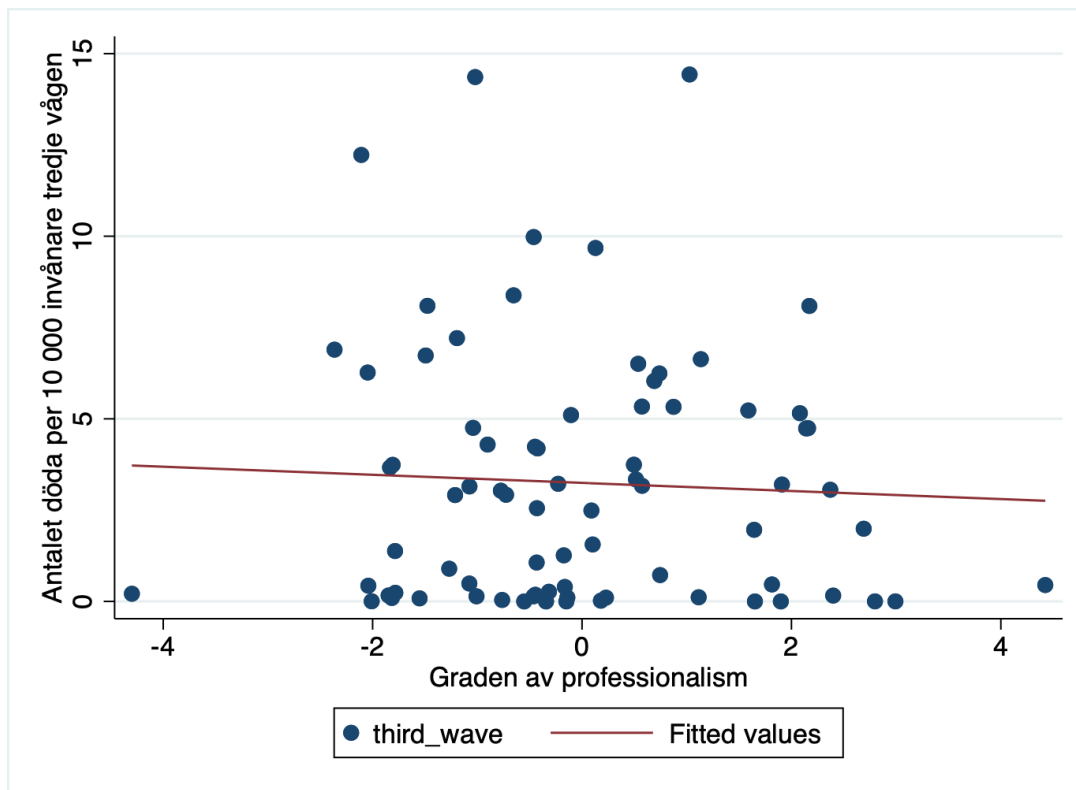


Figur 3: Figur 3: Spridningsdiagram över graden av professionalism och antalet döda i första vågen. Data från QoG Expert survey 2020 och John Hopkins Universitetssjukhus.

Under andra vågen av covid-19, som illustreras i figur 4 sker en vändning. Spridningsdiagrammet visar ett negativt samband mellan graden av professionalism och antalet döda i andra vågen. Det här sambandet håller även kvar sig under tredje vågen dock något svagare, vilket illustreras i figur 5. Figur 4 och 5 går i linje med hypotes 1.



Figur 4: Spridningsdiagram över graden av professionalism och antalet döda i andra vågen. Data från QoG Expert Survey 2020 och John Hopkins Universitetssjukhus 2021



Figur 5: Spridningsdiagram över graden av professionalism och antalet döda i tredje vågen. Data från QoG Expert Survey 2020 och John Hopkins Universitetssjukhus 2021

Sammantaget illustrerar spridningsdiagrammen en viss variation över vilka förvaltningar som varit effektivare. Vad gäller det totala antalet döda kan vi i det här stadiet inte uttala oss om vilka förvaltningar som varit effektivast. Däremot var de politiserade förvaltningarna effektivare under första vågen, vilket är en indikation på att den första vågen har haft en annan effekt på förvaltningens agerande under krisen, jämfört med andra och tredje vågen. Under andra och tredje vågen kan vi se att de professionella förvaltningarna hanterade pandemin effektivare än de politiserade. Viktigt att betona är att spridningsdiagrammen inte tar hänsyn till några alternativa förklaringar, utan endast hur graden av professionalism samvarierar med antalet döda i covid-19. Därför är det för tidigt att dra några slutsatser om ett eventuellt samband, då det finns andra faktorer som ska ta hänsyn till. I nästa avsnitt kommer därför en presentation av de multipla regressionsanalyserna att redovisas, där alternativa förklaringar inkluderas i analysen och en diskussion över hur sambanden ser ut när de utsatts för kontroll.

5.2 Regressionsanalyser

Här presenteras resultaten från de fyra regressionsanalyserna som genomförts.

Tabell 1: Totalt antal döda - Graden av professionalism - Kontrollvariabler

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Graden av professionalism	-0.0192 (0.550)	-0.0578 (0.688)	-1.457 (0.841)	-1.535** (0.473)	-1.177 (0.842)
Ojämlighet		-0.174 (0.114)			0.243* (0.100)
BNP per capita			0.133* (0.0598)		-0.0187 (0.0602)
Befolkning över 65				0.798*** (0.111)	1.046*** (0.149)
_Konstant	7.928*** (0.844)	15.31*** (4.306)	5.243*** (1.464)	-1.537 (1.466)	-12.52* (4.941)
<i>N</i>	77	64	77	77	64
<i>R</i> ²	0.000	0.039	0.062	0.412	0.510
adj. <i>R</i> ²	-0.013	0.007	0.037	0.397	0.477

Standard errors in parentheses

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$

I tabell 1 kan vi se att resultaten överlag saknar statistisk signifikans. Först när befolkning över 65 år inkluderas blir resultaten statistisk signifikanta. Det indikerar att befolkningens sammansättning samvarierar med hur graden av professionalism och antalet döda i covid-19 korrelerar. Det är inte förvånande. Eftersom personer över 65 år befinner sig i riskgruppen för att dö i sviterna av covid-19 är det därför naturligt att variabeln uppvisar ett positivt samband med antalet döda i covid-19. Resultatet visar att befolkningsammansättningen är en viktig variabel.

Tabell 1 illustrerar ett negativt samband mellan graden av professionalism och det totala antalet döda i covid-19, med kontrollvariablerna inräknade. Sambandet har en koefficient på -1,2, vilket betyder att när graden av professionalism ökar med ett steg minskar antalet döda i covid-19 med -1,2. Majoriteten av resultaten i tabell 1 saknar statistisk signifikans, vilket betyder att vi inte vet om det faktiskt finns något samband. Det är endast ojämlikhet och befolkning över 65 i modell 5 som visar ett signifikant resultat. Ojämlighet som härstammar från världsbankens

gini index uppvisar ett svagt positivt samband, vilket betyder att länder med en hög grad av ojämlikhet har fler döda.

Med resultaten i tabell 1 som bakgrund kan vi inte bekräfta tidigare forsknings bild av effekterna av professionalism. Det vill säga att om förvaltningar med en högre grad av professionalism de facto är effektivare än politiserade förvaltningar. Trots att resultaten saknar statistisk signifikans finns det en svag tendens av att förvaltningar med en professionell rekrytering har hanterat pandemin bättre, sett till antalet döda då tabell 1 uppvisar negativa samband. Skulle vi ta den lilla tendensen på allvar kan vi koppla det till Dahlström m.fl (2012) som skriver om professionell rekrytering och effekten på korruptionsbekämpning, där förvaltningen och politikerna kontrollerar varandra. Samma mekanismer kan impliceras vid hanteringen av pandemin, då förvaltningen i de professionella förvaltningarna har en möjlighet att kontrollera politikerna implementerar effektiva åtgärder. Vidare visar tabell 1 en tendens av att förvaltningar med en högre grad av professionalism har en samlad kompetens, med sakkunniga tjänstemän (Lewis 2007). Den kompetensen kan vara ytterligare en förklaring till varför de professionella förvaltningarna eventuellt varit effektivare. I förhållande till uppsatsens två hypoteser går resultatet från tabell 1 inte i linje med någon av hypoteserna, då resultaten saknar statistisk signifikans.

Som nämnts har jag en annan oberoende variabel som är graden av professionalism från QoG Expert survey II (2015). Vad som är intressant är att resultaten från analyserna med QoG (2015) skiljer sig något från resultaten med QoG (2020) som underlag. I tabell 6 (se appendix) kan vi se att resultaten först blir signifikanta när BNP per capita inkluderas i analysen. Det indikerar på att ekonomisk utveckling har samvarierar med hur graden av professionalism och antalet döda i covid-19 korrelerar. Vidare i tabell 6 ser vi att sambandet blir starkare vid kontroll av befolkning över 65 år. Utöver det är resultaten i tabell 6 statistisk signifikanta och uppvisar ett negativt samband, vilket går i linje med hypotes 1, vilken var att länder med en högre grad av professionalism har en negativ korrelation med antalet döda.

Vidare kommer analyserna från de tre vågorna att presenteras. Som nämnts tidigare kan det finnas olika dynamiker vid de tre vågorna. Första vågen argumenterar jag var mer av en krisituation eftersom situationen är helt ny, vilket kan ha en annan effekt på förvaltningens

agerande än vad andra och tredje vågen har då förvaltningarna kommit in i rutiner för hur de ska hantera smittspridningen.

Tabell 2: Antalet döda i första vågen – Graden av professionalism - Kontrollvariabler

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Graden av professionalism	0.379**	0.543**	-0.0826	0.207	0.0391
	(0.125)	(0.166)	(0.185)	(0.133)	(0.259)
Ojämlighet		-0.0105 (0.0275)			0.0466 (0.0308)
BNP per capita			0.0425** (0.0132)		0.0312 (0.0185)
Befolkning över 65				0.0904** (0.0312)	0.0964* (0.0458)
_Konstant	1.081*** (0.192)	1.638 (1.037)	0.219 (0.323)	0.00874 (0.413)	-2.284 (1.518)
<i>N</i>	77	64	77	77	64
<i>R</i> ²	0.109	0.170	0.219	0.199	0.311
adj. <i>R</i> ²	0.097	0.143	0.198	0.178	0.265

Standard errors in parentheses

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$

I tabell 2 kan vi se att resultaten enbart är statistiskt signifikanta vid det bivariata sambandet, samt när ojämlikhet inkluderas i analysen vilket indikerar att ojämlikhet kan påverka korrelationen. Intressant uppvisar befolkning över 65 år inte ett signifikant resultat vilket skiljer sig från tabell 1. I tabell 2 kan vi se att det bivariata sambandet mellan graden av professionalism och antalet döda i första vågen, som illustrerades i figur 3 förändras efter att kontrollvariablerna inkluderats, då sambandet blir betydligt svagare. Tillskillnad från det bivariata sambandet där koefficienten var 0.3 fick vi i en multipel regressionsanalys en koefficient på 0.03, vilket är ett mycket svagt positivt samband. Men eftersom resultatet i modell 5 inte är signifikant kan vi inte säga att det finns ett samband. Ett nollresultat indikerar att varken de professionella respektive politiserade förvaltningarna hanterat första vågen effektivt sett till antalet döda. Ett nollresultat indikerar på att tidigare forsknings slutsatser om de professionella förvaltningarnas

effektivitet är villkorad till vissa omständigheter, då resultaten i tabell 2 indikerar på att de professionella förvaltningarna i en krissituation inte agerat effektivt.

Tabell 2 visar överlag ett positivt samband, men dock utan signifikans. Resultaten i tabell 2 bekräftar det vi trott, det vill säga att de professionella förvaltningarna inte hanterade coronapandemin effektivt under första vågen. Däremot går det inte heller att säga motsatsen, då resultaten i modell 5 inte är signifikanta och är ett nollresultat. Men eftersom tabell 2 överlag indikerar på att de politiserade förvaltningarna hanterat pandemin effektivare kan vi koppla det till att de politiserade förvaltningarna kan vara mer flexibla och att de har en snabbare handlingskraft, vilket Peters och Pierre (2004) skriver att de politiserade förvaltningarna erhåller. Vidare kan vi koppla resultatet till att mängden ”generella” tjänstemän i de politiserade förvaltningarna Lewis (2007) kan göra det lättare för politikerna att samordna olika myndigheter. Eftersom resultaten i tabell 2 överlag saknar statistisk signifikans kan vi inte säga att resultaten går i linje med någon av uppsatsens hypoteser.

Resultaten i tabell 2 liknar resultaten från analysen med QoG (2015) som underlag (se tabell 7 i appendix).

Tabell 3: Antalet döda i andra vågen – Graden av professionalism – Kontrollvariabler

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Graden av professionalism	-0.287 (0.267)	-0.387 (0.337)	-0.706 (0.417)	-0.954*** (0.244)	-0.641 (0.443)
Ojämlighet		-0.0662 (0.0559)			0.116* (0.0527)
BNP per capita			0.0386 (0.0296)		-0.0308 (0.0316)
Befolkning över 65				0.351*** (0.0570)	0.489*** (0.0784)
_Konstant	3.600*** (0.410)	6.454** (2.112)	2.817*** (0.725)	-0.564 (0.755)	-5.649* (2.596)
<i>N</i>	77	64	77	77	64
<i>R</i> ²	0.015	0.034	0.037	0.349	0.434
adj. <i>R</i> ²	0.002	0.002	0.011	0.331	0.396

Standard errors in parentheses

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$

Tabell 3 visar ett negativt samband mellan graden av professionalism och antalet döda i andra vågen. Likt tabell 1 blir resultatet först signifikant vid kontroll av befolkning över 65 år, vilket som nämnts innan är en indikation på att befolkningens sammansättning är en viktig kontrollvariabel. I modell 5 kan vi se att endast ojämlikhet och befolkning över 65 är statistisk signifikanta. Sambandet i tabell 3 är starkare än sambandet mellan professionalism och antalet döda i första vågen. I analysen med andra vågen har vi en koefficient på -0.6, vilket är en ökning från koefficienten i första vågen som var 0.03. Trots att resultaten i tabell 3 saknar statistisk signifikans pekar resultaten på att under perioden 1/7 till och med 31/12-2020 var det fler förvaltningar med en högre grad av professionalism som hanterade pandemin effektivare. Det går i linje med det vi trodde, det vill säga att under andra vågen har de professionella förvaltningarna kommit in i rutiner och fått kunskap om effektiva åtgärder. Resultatet går likt tidigare tabeller inte i linje med någon av hypoteserna, då resultaten saknar statistisk signifikans.

Tabell 3 skiljer sig från undersökningen med QoG (2015) som underlag, då resultaten i tabell 8 (se appendix) uppvisar likt tabell 6 statistisk signifikanta resultat. Eftersom graden av

professionalism i tabell 8 korrelerar negativt med antalet döda i covid-19 i andra vågen går resultaten från QoG (2015) i linje med hypotes 1.

Tabell 4: Antalet döda i tredje vågen – Graden av professionalism - Kontrollvariabler

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Graden av professionalism	-0.111 (0.258)	-0.214 (0.324)	-0.668 (0.399)	-0.788*** (0.229)	-0.575 (0.427)
Ojämlighet		-0.0973 (0.0538)			0.0801 (0.0509)
BNP per capita			0.0514 (0.0284)		-0.0190 (0.0305)
Befolkning över 65				0.357*** (0.0537)	0.460*** (0.0757)
Konstant	3.247*** (0.396)	7.218*** (2.030)	2.206** (0.694)	-0.981 (0.710)	-4.583 (2.506)
<i>N</i>	77	64	77	77	64
<i>R</i> ²	0.002	0.051	0.045	0.375	0.440
adj. <i>R</i> ²	-0.011	0.020	0.019	0.358	0.402

Standard errors in parentheses

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$

I tabell 4 kan vi läsa av sambandet mellan graden av professionalism och antalet döda i tredje vågen. Som vi sett tidigare blir även detta resultat är statistisk signifikant när befolkning över 65 år inkluderas. Vad som skiljer tabell 4 från de övriga tabellerna är att enbart andel befolkning över 65 år i modell 5 fick statistisk signifikans. Utöver det fortsätter mönstret med att förvaltningar med en högre grad av professionalism är effektivare sett till antalet döda, samt att befolkning över 65 år är särskilt betydelsefull. Resultatet från tabell 4 kan vi inte säga går i linje med någon av hypoteserna.

Tabell 4 skiljer sig inte från resultaten med QoG (2015) som underlag.

Sammantaget illustrerar tabellerna svaga resultat mellan graden av professionalism och antalet döda i covid-19. Det finns däremot vissa tendenser som pekar på att de professionella förvaltningarna, framförallt under andra och tredje vågen möjligen har hanterat pandemin effektivare. Dock kan vi inte uttala oss med säkerhet då många av resultaten saknar statistiskt signifikans. Under första vågen såg vi mer av ett nollresultat mellan graden av professionalism och antalet döda, vilket tyder på att varken de professionella eller politiserade förvaltningarna hanterade första vågen effektivt. Därefter går andra och tredje vågen i linje med resultaten från den huvudsakliga analysen som är hur graden av professionalism korrelerar med det totala antalet döda per 10 000 invånare. Om vi tar dessa tendenser på allvar kan vi koppla resultaten till Lewis (2007;2011) som skriver om de professionella förvaltningarnas samlade kompetens. Kompetens de professionella förvaltningarna erhåller kunnat ha nyttjats och haft en effekt när förvaltningarna fått bekantat sig med krissituationen.

Eftersom resultaten från uppsatsen huvudsakliga analys skiljer sig från analyserna med QoG Expert survey II (2015) kommer jag i nästa del diskutera undersökningens robustness.

5.3 Robustness

Som nämnts har jag en annan oberoende variabel som är graden av professionalism från QoG Expert survey II (2015). Genom den variabeln kan jag fånga upp eventuella tidsförskjutningar av förändringar i förvaltningen, vilka kan eventuellt hämna resultaten. Som redovisats skiljer sig några av de ovan presenterade tabellerna från resultaten som är genomförda med QoG Expert Survey II (2015). Tabellerna från analyserna med datan från 2015 finns att se i appendix.

Att undersökningen med datan från 2015 visar annorlunda resultat är förvånande. Jag ser tre möjliga förklaringar till varför resultaten skiljer sig. Att resultaten med QoG (2015) visar statistiskt signifikanta resultat kan möjligen bero på att den innehåller något fler analysenheter än analyserna med QoG (2020) gjorde. En anledning till varför resultaten skiljer sig kan vara för att undersökningen är känslig för vart enskilda länder hamnar i analysen. Att analysen mellan graden av professionalism och det totala antalet döda i covid-19 visar ett statistiskt signifikant och negativt samband (se tabell 6 i appendix) tyder på att tidigare forskning har rätt i att förvaltningar med en högre grad av professionalism de facto är effektivare än de politiserade, även i tider av kris. Men eftersom resultaten från min huvudsakliga analys saknar

signifikans får jag uttala mig med en försiktighet. En andra förklaring till varför resultaten ser olika ut kan bero på att datamängden från 2020 inte tar hänsyn till eventuella förändringar av förvaltningar som gjort under 2020, då det tar en tid innan förändringarna registreras. En sista förklaring kan vara att datamängden från 2020 innehåller bättre frågeteknik än datamängden från 2015.

En förklaring till varför många av resultaten från undersökningarna med QoG expert surveyn (2020) saknar statistisk signifikans kan vara multikollinearitet. Två av mina kontrollvariabler, BNP per capita och befolkning över 65 år har en stark korrelation med varandra, de har ett värde på 0.6 (se korrelationsmatris i appendix). Det finns ingen gräns för vad som är en för hög korrelation mellan två kontrollvariabler, men en tum-regel är 0.8. Men eftersom många av mina resultat saknar signifikans väljer jag att undersöka multikollinearitets problematiken vidare. När två kontrollvariabler korrelerar starkt med varandra kan det resultera i att det blir svårt att dra skillnad på effekterna av BNP per capita och befolkning över 65 på den beroende variabeln, eftersom BNP per capita och befolkning över 65 år kan sägas mäta i stort sett samma sak (Teorell & Svensson 2007 s 196-197). Länder som har ett högre BNP per capita ofta har en högre andel befolkning över 65 år. BNP per capita har en väldigt stark korrelation med graden av professionalism, ett värde på 0.7 och befolkning över 65 har en något svagare korrelation med graden av professionalism, ett värde på 0.4. Eftersom BNP per capita har en stark korrelation med graden av professionalism och i princip mäter samma sak som andel befolkning över 65 år är det fördelaktigt att exkludera den från analysen. När BNP per capita inte är med i analysen blir resultaten i de sista modellerna signifikanta. Det är en tydlig indikation på att min analys har ett problem med multikollinearitet.

Fortsättningsvis har jag som ett komplement till min beroende variabel, genomfört en analys över hur graden av professionalism från QoG expert surveyn III (2020) korrelerar med överdödligheten under coronapandemin.

Tabell 5 illustrerar ett negativt samband över hur graden av professionalism korrelerar med överdödligheten under covid-19 pandemin. Det bivariata sambandet har en koefficient på -3.3 och är statistiskt signifikant. Sambandet blir något svagare under kontroll av ojämlikhet. Därefter under kontroll av BNP per capita saknas statistisk signifikans. Som vi sett tidigare är befolkningen över 65 fortfarande en viktig variabel. Under kontroll av alla variabler får vi en

koefficient på -2.8, vilket är en minskning från det bivariata sambandet. Resultatet i modell 5 saknar statistisk signifikans. Viktigt att påpeka är att jag i analysen mellan graden av professionalism och överdödligheten endast har 45 observationer (se lista 3 i appendix). Men överlag visar tabell 5 negativa samband och statistisk signifikanta resultat. Därmed indikerar tabell 5 att hypotes 1 verkar stämma.

Tabell 5: Överdödlighet – Graden av professionalism - Kontrollvariabler

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Graden av professionalism	-3.329*** (0.786)	-3.057*** (0.845)	-2.390 (1.548)	-2.806** (0.842)	-2.793 (1.661)
Ojämlighet		0.494** (0.177)			0.410 (0.210)
BNP per capita			-0.0679 (0.106)		-0.00111 (0.114)
Befolkning över 65				-0.363 (0.256)	-0.280 (0.323)
Konstant	14.25*** (1.264)	-1.885 (6.227)	15.97*** (2.795)	19.75*** (3.991)	5.280 (11.01)
<i>N</i>	52	45	51	51	45
<i>R</i> ²	0.264	0.374	0.260	0.284	0.386
adj. <i>R</i> ²	0.249	0.344	0.229	0.254	0.324

Standard errors in parentheses

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$

Sammantaget tyder analyserna för graden av professionalism från QoG expert survey II (2015) och överdödligheten att de professionella förvaltningarna har hanterat pandemin effektivare än de politiserade. Däremot visar uppsatsens huvudresultat att det inte finns något samband mellan graden av professionalism och antalet döda i covid-19. Med uppsatsens alla resultat som bakgrund kvarstår det fortfarande en osäkerhet kring vilken typ av förvaltning som de facto är effektivast i tider av kris.

6. Diskussion och slutsatser

Ambitionen med den här uppsatsen var att undersöka om tidigare forsknings slutsatser om effektiviteten hos förvaltningar med en högre grad av professionalism även gäller i tider av kris. Utifrån forskningsfrågorna: ”Hur har länder med en högre grad av professionalism hanterat pandemin, sett till antalet döda?” och ”Hur har länder med en lägre grad av professionalism hanterat pandemin, sett till antalet döda?”, genomfördes en tvärsnittsstudie med 64 länder som analysenheter.

På grund av tidigare forsknings slutsatser hade den här uppsatsen två hypoteser, vilka var: (H1): ”Länder med en högre grad av professionalism har en negativ korrelation med antalet döda i covid-19” och (H2) ”Länder med en lägre grad av professionalism har en negativ korrelation med antalet döda i covid-19”. Undersökningarna uppvisar inga tydliga samband mellan graden av professionalism och antalet döda i covid-19, eftersom många resultat saknar statistisk signifikans. Det finns däremot intressanta variationer när vi undersöker hur förvaltningarna hanterat de olika vågorna av dödsfall. Baserat på analysen mellan graden av professionalism och antalet döda i första vågen var det ingen klar fördel att ha en högre grad av professionalism, då resultatet var ett nollresultat. Därefter kunde vi se att under andra och tredje vågen var det de professionella förvaltningarna som hanterade pandemin mer effektivt, men även dessa resultat saknade signifikans.

Tidigare forskning har inte studerat effekterna av förvaltningens organisation under krissituationer. Indikationerna som redovisats i uppsatsen tyder på att tidigare forskning har rätt vad gäller effektivitet i de professionella förvaltningarna. I tider av kris, precis som under normala omständigheter pekar den här uppsatsens undersökningar på att det är fördelaktigt att förvaltningen består av ”sakkunniga” tjänstemän, framför ”generella” (Lewis 2007) och att rekrytering till förvaltningen sker på professionella grunder (Weber 1922, s956-963; Wilson 1887; Evans & Rauch 1999). När tjänstemän rekryteras på basis av sina meriter skapas två ansvarskedjor, vilka gör att förvaltningen och politikerna kontrollerar varandra (Dahlström m.fl 2012). I politiserade förvaltningar är det enbart politikerna som har kontrollen. Ska vi ta tendenserna som resultaten i denna uppsats visar på allvar betyder det att det är fördelaktigt med två ansvarskedjor som kolliderar med varandra, då en ömsesidig kontroll mellan förvaltningen och politikerna minskar risken för att både förvaltningen och politikerna begår misstag. Enligt tidigare forskning vågar tjänstemän i politiserade förvaltningar inte säga emot

politiker när de anser att de har fel (Cooper 2018), vilket jag argumenterar har en negativ effekt på hur förvaltningen hanterar en kris. Vågar tjänstemän inte säga emot och rekommendera andra åtgärder för en effektiv hantering, riskerar politikerna gå miste om värdefull information.

Som nämnts fanns det vissa indikationer på att de professionella förvaltningarna inte hanterade första vågen effektivt. Det kan bero på avsaknaden av en flexibilitet och handlingskraft, vilket Peters och Pierre (2004) skriver att politiserade förvaltningar erhåller. Med tanke på att resultatet var ett nollresultat kan vi dock inte säga motsatsen eftersom de politiserade förvaltningarna inte hanterade första vågen effektivt heller. Men eftersom resultaten för första vågen överlag var positiva indikerar det på att de politiserade förvaltningarna eventuellt är mer flexibla. Det är framför allt möjligheten att tillsätta och avskeda tjänstemän enligt likhetsprincipen som ger de politiserade förvaltningarna flexibilitet (Brendor m.fl 2001; Peters & Pierre 2004). Det kan vara fördelaktigt för politiker att vilja ha en större kontroll och tillsätta tjänstemän som de litar på i början av en krissituation, för att ta tag i krishantering. Det kan vara komplicerat med att ha två ansvarskedjor i början på en krissituation, då det kan uppstå konflikter om vilka åtgärder som är rätta att implementera. Det kan vara en förklaring till att de professionella förvaltningarna under första vågen inte hanterade smittspridningen effektivt. Indikationerna i första vågen tyder på att likhetsprincipen kan vara fördelaktigt, då den ger politiker möjlighet att snabbt agera när läget är osäkert. Men sen när krisen pågått under en längre tid får de professionella förvaltningar en chans att använda den samlade kompetensen och kapaciteten de besitter. Vid det skedet kan användandet av likhetsprincipen och politikernas inflytande över förvaltningen hämna en effektiv hantering av den aktuella krisen, vilket går i linje med Lewis (2007;2008;2011) argumentation om att likhetsprincipen riskerar att påverka förvaltningens kapacitet och kompetens negativt.

Vilken kunskap bidrar den här uppsatsen till för framtida hanteringar av krissituationer? Uppsatsen indikerar på att graden av professionalism har en negativ korrelation med antalet döda i covid-19. Min slutsats är därmed att förvaltningar som är autonoma och består av professionellt rekryterade tjänstemän eventuellt är effektivare, vilket de även är under normala omständigheter. Givet att det här är en tvärsnittsstudie, där resultatet till stor del saknar statistisk signifikans kan jag inte ge konkreta policyrekommendationer. Men eftersom resultaten från mina undersökningar pekar på att tidigare forskning har rätt gällande effektiviteten i de professionella förvaltningarna är det min mening att om länder i framtiden vill vara förberedda

på att hantera en krissituation effektivt bör de prioritera professionell rekrytering, ge förvaltningen utrymme till att använda den kompetens de besitter samt att det bör finnas en ömsesidig kontroll mellan politikerna och tjänstemännen. Om detta görs, då menar jag att länderna kommer kunna hantera framtida kriser effektivare.

Värt att nämna är att tvärsnittsstudier, som den här uppsatsen är kommer med sina problem. På grund av att jag inte har någon tidsvariation inkluderad i datan kan jag inte uttala mig om kausalitet. Framtida forskning rekommenderas därmed att göra studier där en bredare tidshorisont inkluderas, därigenom kommer vi kunna få svar på orsakssambandet mellan graden av professionalism och hanteringen av kriser. Vidare vill jag betona att coronapandemin inte är över när den här uppsatsen skrevs. Därför bör undersökningen göras om när coronapandemin är över, då vi har tillgång till det totala antalet döda under hela pandemin. Avslutningsvis är coronapandemin enbart en kris av många andra. Det bör genomföras undersökningar för hur graden av professionalism korrelerar med hanteringen av andra kriser, då inte bara folkhälsokriser. Därigenom kan vi bli ännu säkrare om hur effektiva förvaltningar med en högre grad av professionalism de facto är.

7. Referenser

Bach, Tobias. Hammerschmid, Gerhard. Löffler, Lorenz. 2020. "More delegation, more political control? politicization of senior-level appointments in 18 European countries" *Public Policy and Administration*. 35(1) 3-23. DOI: 10.1177/0952076718776356

Bach, Tobias. Veit, Sylvia. 2018. "The Determinants of Promotion to High Public Office in Germany: Partisan Loyalty, Political Craft, or Managerial Competencies?", *Journal of Public Administration Research and Theory*, 28, (2) 254–269, <https://doi.org/10.1093/jopart/mux041>

Bendor, Jonathan., Glazer, Amihai., & Hammond, Tomas. 2001. "Theories of delegation" *Annual review of political science*, 4(1), 235-269. <https://doi.org/10.1146/annurev.polisci.4.1.235>

Cooper, Christopher A. 2018. "Encouraging civil servants to be frank and fearless: Merit recruitment and employee voice." *Public Administration* 96(4):721-35. <https://doi.org/10.1111/padm.12548>

Dahlström, Carl. 2018. "Delegering, politisering och svensk statsförvaltning". I Dahlström, Carl (red.). *Politik som organisation*. 6:e upplagan. Lund: Studentlitteratur.

Dahlström, Carl. 2009 "Political appointments in 18 Democracies, 1975-2007" *The Quality of Government Institute*, QoG Working Paper Series 2009:18. University of Gothenburg

Dahlström, Carl. Lapuente, Victor., & Teorell, Jan. 2012. "The Merit of Meritocratization: Politics, Bureaucracy, and the Institutional Deterrents of Corruption". *Political Research Quarterly*, 65(3), 656–668. <https://doi.org/10.1177/1065912911408109>

Dahlström, Carl, Jan Teorell, Stefan Dahlberg, Felix Hartmann, Annika Lindberg, and Marina Nistotskaya. 2015. *The QoG Expert Survey Dataset II*. University of Gothenburg: The Quality of Government Institute.

Dahlberg, Stefan, Aksel Sundström, Sören Holmberg, Bo Rothstein, Natalia Alvarado Pachon & Cem Mert Dalli. 2021. The Quality of Government Basic Dataset, version Jan21. University of Gothenburg: The Quality of Government Institute, <http://www.qog.pol.gu.se> doi:10.18157/qogbasjan21

Diaz, Ricardo. Vergara, Tania. 2021. “The COVID-19 second wave: A perspective to be explored” *The Brazilian Journal of Infectious Diseases*. 25(1): 101537 DOI: 10.1016/j.bjid.2020.101537

Evans, Peter. Rauch E., James. 1999. “Bureaucracy and Growth: A cross-national analysis of the effects of “weberian” state structures on economic growth” *American Sociological Review*. 64(5). pp 748-765. <https://doi.org/10.2307/2657374>

Hale, Thomas, Noam Angrist, Emily Cameron- Blake, Laura Hallas, Beatriz Kira, Saptarshi Majumdar, Anna Petherick, Toby Phillips, Helen Tatlow, Samuel Webster. “Variation in Government Responses to COVID-19” Version 7.0. Blavatnik School of Government Working Paper. May 25, 2020. Tillgänglig: www.bsg.ox.ac.uk/covidtracker

Henderson, Jeffrey. Hulme, David. Jalilian, Hossein. Phillips, Richard. 2007. “Bureaucratic Effects: “Werberian” state agencies and poverty reduction” *Sociology* 41(3). pp 515-532. <https://doi.org/10.1177/0038038507076620>

Johns Hopkins University *Center for Systems Science and Engineering* (2021) Hämtat 2021-04-03 från <https://data.humdata.org/dataset/novel-coronavirus-2019-ncov-cases>

Kontis, Vasilis. Bennett, James.E. Rashid, Theo. et al. (2020) “Magnitude, demographics and dynamics of the effect of the first wave of the COVID-19 pandemic on all-cause mortality in 21 industrialized countries”. *Nat Med* 26, 1919–1928 . <https://doi.org/10.1038/s41591-020-1112-0>

Lewis, David. E. 2007. “Testing Pendleton’s Premise: Do Political Appointees Make Worse Bureaucrats?” *Journal of Politics*, 69(4), 1073-1088. <https://doi.org/10.1111/j.1468-2508.2007.00608.x>

Lewis, E. David. (2008). *The politics of presidential appointments: Political control and bureaucratic performance*. Princeton University Press.

Lewis, E. David. 2011. "Presidential Appointments and Personnel." *Annual Review of Political Science*. 14. 47-66. <https://doi.org/10.1146/annurev-polisci-042009-121225>

Lowande, Kenneth. 2019. "Politicization and Responsiveness in Executive Agencies." *The Journal of Politics* 81(1):33-4 <https://doi.org/10.1086/700270>

Lupia, Arthur. (2003). "Delegation and its Perils." In K. Strøm, W. C. Müller, & T. Bergman (Ed.), *Delegation and Accountability in Parliamentary Democracies* (s. 33–34). Oxford university press.

Max, Roser. Hannah, Ritchie. Esteban, Ortiz-Ospina. Joe, Roser, Max. Ritchie, Hannah. Ortiz-Ospina, Esteban. Hasell, Joe. (2020) "Coronavirus Pandemic (COVID-19)" Publicerad online via *OurWorldData.org* Hämtad från <https://ourworldindata.org/excess-mortality-covid> (2021-05-19)

McCubbins, Mathew, Roger Noll and Barry Weingast. 1987. "Administrative Procedures as Instruments of Political Control". *Journal of Law, Economics and Organization* 3(2): 243-277. <http://www.jstor.org/stable/764829>.

Meyer-Sahling, Jan-Hinrik. Sass Mikkelsen, Kim. 2016 "Civil service laws, Merit, politicization, and Corruption: The Perspective of Public Officials From Five East European Countries" *Public Administration* 94(4):1105-1123 <https://doi.org/10.1111/padm.12276>

(a)Nistotskaya, Marina, Stefan Dahlberg, Carl Dahlström, Aksel Sundström, Sofia Axelsson, Cem Mert Dalli & Natalia Alvarado Pachon. 2021. The Quality of Government Expert Survey 2020 Dataset: Wave III. University of Gothenburg: The Quality of Government Institute, <http://www.qog.pol.gu.se> DOI: 10.18157/qoges2020

(b)Nistotskaya, Marina, Stefan Dahlberg, Carl Dahlström, Aksel Sundström, Sofia Axelsson, Cem Mert Dalli & Natalia Alvarado Pachon. 2021. The Quality of Government Expert Survey 2020 (Wave III): Report. University of Gothenburg: The QoG Working Paper Series 2021:2.

Oliveros, Virginia. Schuster, Christian. 2018. "Merit, tenure, and Bureaucratic Behavior: Evidence From a Conjoint Experiment in the Dominican Republic" *Comparative Political Studies* vol 51(6). pp 759-792 <https://doi.org/10.1177/0010414017710268>

Painter, Martin och B. Guy Peters. (2010). *Tradition and Public Administration*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Peters, B.Guy, & Pierre, Jon. (2004). *Politicization of the civil service in comparative perspective: The quest for control*. Routledge.

Socialstyrelsen (2021) *Uppdrag att beskriva och analysera vissa hälsodata för jämförelser kopplade till utbrottet av covid-19 – slutrapport*. Hämtad 2021-05-10 från www.socialstyrelsen.se

Statistiska centralbyrån (2021) *Överdödlighet i Europa under 2020* Hämtad 2021-05-10 från <https://www.scb.se/hitta-statistik/artiklar/2021/overdodlighet-i-europa-under-2020/>

Teorell, Jan. Svensson, Torsten. (2007) *Att fråga och Svara: Samhällsvetenskaplig metod*. Liber: Stockholm

Weber, Max. 1922. *Economy and Society*. Utdrag ur kap. XI "Bureaucracy". Hämtat 2021-04-09 från: https://archive.org/details/VOL12_201904/page/n1067.

Wilson, Woodrow. 1887. "The Study of Administration." *Political Science Quarterly* 2(2): 197-222. doi:10.2307/2139277

8. Appendix

Tabell 6: Totalt antal döda – Graden av professionalism. QoG Expert Survey II 2015

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Graden av professionalism	0.159 (0.696)	-0.214 (0.876)	-2.327* (0.918)	-2.507*** (0.596)	-2.119* (0.906)
Ojämlighet		-0.224* (0.0973)			0.171 (0.0882)
BNP per capita			0.165*** (0.0432)		-0.00612 (0.0461)
Befolkning över 65				0.795*** (0.0855)	0.935*** (0.126)
_cons	5.720* (2.773)	16.75** (5.705)	12.70*** (3.169)	7.485*** (2.090)	-1.256 (5.076)
<i>N</i>	112	87	111	112	87
<i>R</i> ²	0.000	0.061	0.119	0.442	0.484
adj. <i>R</i> ²	-0.009	0.039	0.103	0.432	0.459

Standard errors in parentheses

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$

Tabell 7: Antal döda i första vågen – Graden av professionalism. QoG Expert Survey II 2015

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Graden av professionalism	0.465** (0.150)	0.625** (0.204)	-0.153 (0.193)	0.198 (0.163)	-0.0275 (0.260)
Ojämlighet		-0.0149 (0.0227)			0.0354 (0.0253)
BNP per capita			0.0416*** (0.00910)		0.0354** (0.0132)
Befolkning över 65				0.0798*** (0.0234)	0.0571 (0.0361)
_cons	-0.983 (0.597)	-0.856 (1.330)	0.735 (0.667)	-0.806 (0.572)	-1.490 (1.457)
<i>N</i>	112	87	111	112	87
<i>R</i> ²	0.081	0.125	0.229	0.169	0.271
adj. <i>R</i> ²	0.072	0.104	0.214	0.154	0.235

Standard errors in parentheses

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$

Tabell 8: Antalet döda i andra vågen – Graden av professionalism. QoG Expert Survey II 2015

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Graden av professionalism	-0.405 (0.337)	-0.735 (0.425)	-1.409** (0.453)	-1.629*** (0.299)	-1.524** (0.456)
Ojämlighet		-0.0959* (0.0472)			0.0851 (0.0443)
BNP per capita			0.0663** (0.0213)		-0.0103 (0.0232)
Befolkning över 65				0.365*** (0.0429)	0.442*** (0.0632)
_cons	4.489** (1.340)	9.889*** (2.771)	7.323*** (1.562)	5.299*** (1.048)	1.284 (2.552)
<i>N</i>	112	87	111	112	87
<i>R</i> ²	0.013	0.062	0.096	0.407	0.447
adj. <i>R</i> ²	0.004	0.040	0.079	0.396	0.420

Standard errors in parentheses

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$

Tabell 9: Antal döda i tredje vågen – Graden av professionalism. QoG Expert survey II 2015

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Graden av professionalism	0.0984 (0.322)	-0.105 (0.407)	-0.765 (0.437)	-1.076*** (0.285)	-0.567 (0.440)
Ojämlighet		-0.113* (0.0452)			0.0501 (0.0428)
BNP per capita			0.0572** (0.0206)		-0.0312 (0.0224)
Befolkning över 65				0.350*** (0.0409)	0.436*** (0.0610)
_cons	2.214 (1.280)	7.712** (2.651)	4.641** (1.507)	2.991** (0.998)	-1.051 (2.464)
<i>N</i>	112	87	111	112	87
<i>R</i> ²	0.001	0.072	0.068	0.403	0.443
adj. <i>R</i> ²	-0.008	0.050	0.050	0.392	0.416

Standard errors in parentheses

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$

Lista 1:

Countries
Albania
Argentina
Armenia
Bangladesh
Belarus
Belgium
Botswana
Brazil
Bulgaria
Cameroon
Canada
Chile
China
Colombia
Costa Rica
Croatia
Czech Republic
Denmark
Estonia
Ethiopia
France

Germany
Ghana
Greece
Hungary
Iceland
Indonesia
Ireland
Israel
Italy
Kazakhstan
Kenya
Kyrgyzstan
Lesotho
Mexico
Montenegro
Netherlands
Nigeria
North Macedonia
Norway
Paraguay
Peru
Philippines
Poland
Portugal
Romania
Russia
Rwanda
Serbia
Slovakia
Slovenia
South Africa
Spain
Sweden
Switzerland
Tanzania
Turkey
Uganda
Ukraine
United States
United Kingdom
Vietnam
Zambia

Figur 6: Lista över länder som var med i regressionsanalyserna med QoG Expert Survey III (2020), Qog Basic (2021) och John Hopkins Universitetssjukhus (2021).

Lista 2:

Countries
Albania
Argentina
Armenia
Australia
Austria

Bangladesh
Belgium
Benin
Bolivia
Botswana
Brazil
Bulgaria
Cameroon
Canada
Chile
China
Colombia
Costa Rica
Cote d'Ivoire
Croatia
Cyprus
Czech Republic
Denmark
Dominican Republic
Ecuador
Egypt
El Salvador
Estonia
Ethiopia
Finland
France
Georgia
Germany
Ghana
Greece
Guatemala
Hungary
Iceland
Indonesia
Ireland
Israel
Italy
Kazakhstan
Kenya
Kyrgyzstan
Latvia
Lithuania
Malawi
Malta
Mauritius
Mexico
Moldova
Montenegro
Mozambique
Namibia
Netherlands
Nicaragua

Nigeria
Norway
Pakistan
Peru
Philippines
Poland
Portugal
Romania
Russia
Rwanda
Serbia
Slovakia
Slovenia
South Africa
Spain
Sri Lanka
Sweden
Switzerland
Tajikistan
Tanzania
Thailand
Togo
Turkey
Uganda
Ukraine
United Kingdom
United States
Uruguay
Vietnam
Zimbabwe

Figur 7: Lista över länder som var med i regressionsanalyserna med QoG Expert Survey II (2015), Qog Basic (2021) och John Hopkins Universitetssjukhus (2021).

Lista 3:

Countries
Albania
Armenia
Australia
Belarus
Belgium
Brazil
Bulgaria
Canada
Chile
Colombia
Costa Rica
Croatia
Czech Republic
Denmark
Estonia
France
Germany

Greece
Hungary
Iceland
Ireland
Israel
Italy
Kazakhstan
Kyrgyzstan
Mexico
Montenegro
Netherlands
North Macedonia
Norway
Paraguay
Philippines
Poland
Portugal
Romania
Russia
Serbia
Slovakia
Slovenia
Spain
Sweden
Switzerland
Ukraine
United States
United Kingdom

Figur 8: Lista över länder som var med i regressionsanalysen med QoG Expert Survey III (2020), QoG Basic (2021) och Oxforduniversitet (2021).

Korrelationsmatris:

	Graden av professionalism	Befolkning över 65 år	BNP per capita
Graden av professionalism	1.0000		
Befolkning över 65 år	0.4442	1.0000	
BNP per capita	0.7708	0.5858	1.0000

Figur 9: Korrelationsmatris med data från QoG Expert Survey III(2020) och QoG Basic (2021).